

De Tegentijd

Nieuwsbrief Brussels Brecht-Eislerkoor maart 2008

Kühle Wampe oder Wem gehört die Welt ?

footprints

Wat is nu eigenlijk de voetafdruk van een koor als het onze ? Niet louter ecologisch, veeleer sociaal-cultureel om het eens zoals de cultuurfunctionarissen te zeggen. Dat opzoeken is precies de opdracht die het bbek zich in 2008 heeft opgelegd ... Want dit jaar zijn we jarig, dankzij de mensen die in 1978 (dus precies 30 jaar geleden) hun schouders zetten onder een koorproject dat misschien tot hun eigen verbazing de woelige jaren heeft getrotseerd.

In je reinste bbek-traditie is een werkgroep na een stevige portie brainstorming alvast de lijnen aan het uittekenen voor een *Evenement annex Colloquium annex Tentoonstelling*. Kwestie van de vroegere voetsporen niet te laten uitwissen en na te gaan hoe zinvol het is anno 2008 geëngageerd te zingen in een omgeving van cocooning, kunstsnieuw en lifestyle. Kwestie ook van begrippen als solidariteit, engagement en links te herdefiniëren.

Een hele klus, dus. Toch is de ambitie van het Brussels Brecht-Eislerkoor daarmee niet gestild. We willen nog optreden met *(B)recht voor de Raap!* Maar er is natuurlijk meer : het massaproject *The Shouting Fence* voor verscheidene koren, solozangers en instrumentalisten, niet alleen een aanklacht tegen de Palestijnse muur, maar tegen alle hekken en versperringen die opgeworpen worden om de mensen op deze aarde liefst in overzichtelijke hokjes te houden en solidariteit als ware het een BIG EVIL met wortel en al uit te roeien. Sommige sceptici – die natuurlijk ook in elk koor bestaan – waarschuwen : pas maar op dat jullie niet met de kop tegen de Muur lopen ! Geen angst, vrienden, we hebben al voor hetere vuren gestaan zonder dat het vele hooi op onze vorken verschroeide.

2008, naar het schijnt het jaar van de rat. In tegenstelling tot de ratten van onze volksopera *Vergeten Straat* die in paniek raakten, omdat ze geen uitweg vonden, houden wij ons traject voor 2008 vrij duidelijk voor ogen. Al valt er nog heel wat langs de weg te timmeren.

Om met Ramses Shaffy te besluiten :

*We zullen doorgaan
Als niemand meer verwacht
Dat we weer doorgaan
In een sprakeloze nacht
We zullen doorgaan
We zullen doorgaan
Tot we samen zijn.*

Erica

In dit nummer :

Chinees filosoferen met Brecht (deel 3 van de kleine Brecht-chinacursus)

Palestina en de grenzen (optreden)

Adonis, een dichter van de *Shouting Fence* (optreden)

Kuhle Wampe en het solidariteitslied (Achter de Gordijnen)

C'est les Canailles ! (koorverhalen)

Wolpe ! (Brechtcomponist)

Sjosta en zijn revolutionaire dichters (zingen, zingen, zi-i-i-ingen)

Koor-in-Actie

Koorgeritsel

Brecht en de chinese filosofie

kleine chinese Brechtcurso in vier delen, deel 3

De linkse duitse krant Die Tageszeitung wijdde onlangs een artikel aan de chinese roots van Brecht. We kunnen gewoon meelesen.

Een foto in het halfdonker. De studeerkamer van Brecht in Amerikaanse ballingschap. Boven het bureau van de stukkschrijver hangt nauwelijks zichtbaar de denker Confucius. Het is een officieel portret uit de Qing-tijd, de laatste van de Chinese dynastieën en looft Confucius als leraar en verpersoonlijking van Grote Deugden. Brecht sleepte het tot zijn dood overal met hem mee. Het stond hem elke dag voor ogen. Waarom Confucius? Waarom een denker uit de Chinese oudheid die juist altijd kritiek geogst heeft omwille van zijn inschikkelijkheid ten opzichte van de heersende onderdrukking? Brecht waardeerde Mao Zedong als een revolutionair en Mao zelf had het confucianisme als een van de belangrijkste belemmeringen voor de mobilisatie van de Chinese volksmassa's bestempeld. Dat wist Brecht. Zijn liefde voor prenten en maskers uit de Chinese traditie had geen uitstaans met het modieuze dwepen van intellectuelen in de eerste helft van de 20e eeuw voor de "tijdloze chinese wijsheid". In de jaren 20 kwamen veel oude chinese boeken door directe vertalingen beschikbaar en Brecht kreeg zo ook toegang tot Mozi, een filosofische tegenstander van Confucius. Onder de naam Me-Ti werd deze filosoof Brechts mentor in het *Boek der Wendingen*. Geen veranderingen (Wandlungen) maar wendingen (Wendungen). De denkende wendt zich. Hij wendt zich naar de realiteit, naar de zich wendende sociale realiteit van de klassenstrijd. En hij wendt zich taktisch, zodat hij de slagen van de tegenstander kan ontwijken.

reactionair en leerkracht

Brecht ziet in de prent van Confucius boven zijn bureau beide: de reactionair en de leerkracht. Over de reactionair wilde hij een toneelstuk schrijven dat helaas niet verder dan één scène geraakt is. De leraar sprak hem in twee belangrijke punten aan. Confucius kwam in zijn filosofie op voor welwillendheid en menselijkheid. Dat kende Brecht, hij noemde het vriendelijkheid. Het is een centraal begrip voor de dichter. Vriendelijkheid is een houding, het kan geleerd worden. Waar vriendelijkheid niet kan worden beoefend vanwege de hardheid van de klassenstrijd, leven we in donkere tijden. Vriendelijkheid is voor Brecht betrouwbaarder dan liefde. Ten opzichte van de liefde moeten we wantrouwig zijn, want ze is onderhevig aan de kapitalistische verhoudingen. Niet voor niets heette Brechts toneelstuk *De goede mens van Sezuan* eerst *De Ware Liefde*. Eigenliefde is oké voor Brecht, want pas dan vindt de mens de kracht zich open te stellen voor zijn naasten. Maar liefde moet productief zijn, ze moet op zelfverandering en verandering van de ander gericht zijn.

Brecht neemt nog een tweede leerpunt van Confucius over: abstracte begrippen moeten geconcretiseerd worden. Filosofie moet over de werkelijkheid gaan en haar taal moet zo dicht mogelijk bij de werkelijkheid aanleunen. Ideologiekritiek moet dus ook taalkritiek zijn. Mozi nam dit over en zei over oorlogen dat "als het doden van één mens een onrecht is, dan is het doden van tien mensen een tienvoudig onrecht". Daarom wikt en weegt Brecht zijn woorden altijd. Bijvoorbeeld het woord *volk* kan je volgens Brecht niet zomaar gebruiken. Het hangt van de context af. Met "volk" wordt vaak een soort organisch geheel bedoeld dat niet verder in vraag gesteld wordt. Als Brecht van een volk spreekt, dan heeft hij het over de concrete behoeften en verlangens van mensen.

"Wijsheid van het volk" is voor Brecht een kunnen oordelen op basis van het leven in onderdrukking. Dit standpunt staat haaks op de filosofie van Confucius.

taoteking

Een tweede Chinese prent die Brecht inspireerde, toont de filosoof Lao-Tse die walgt van de mensen en op weg naar een kluizenaarsbestaan een chinese grenspost passeert. Volgens de legende bleef Lao-Tse er een tijd en schreef hij er zijn beroemd werk *Dao Dejing*. Brecht draait in zijn gedicht *De legende van het ontstaan van het boek Taoteking* de rollen om en stelt de douanier op de voorgrond die onderdak aanbood en de wijze man ertoe bracht om zijn filosofie op papier te zetten. Anders was ze misschien verloren gegaan. Moruo Guo, een wetenschapper en vriend van Mao, schreef ook een versie van het grenspostverhaal. Hij laat Lao-Tse uit zijn kluizenaarspost terugkeren met een ossenstaart. Dat is al wat overblijft van een os die hij heeft moeten slachten om te overleven. De douanier schampert dat hij beter zijn geschriften verbrand had. Hier is het verschil tussen een productief denken dat op nut en op nuttig gedrag gericht is, duidelijk zichtbaar met een denken dat abstract blijft en principes toepast.

Brecht laat in zijn gedicht een jongeman die Lao-Tse vergezelt, de leer van de meester samenvatten : "Daß das weiche Wasser in Bewegung / mit der Zeit den mächtigen Stein besiegt / Du verstehst, das harte unterliegt." (Het zachte water in beweging / verslaat op termijn de machtige steen, / zie je, en het harde verliest). Het harde is het onbeweeglijke, dat niet bij machte is om zich op de steeds veranderende realiteit in te stellen. Het water is "in beweging". De denker moet op de werkelijkheid ingrijpen. Volgens Brecht verstarde het marxisme-leninisme en hij vindt in de chinese filosofie inspiratie voor zijn *Grote Methode* : het denken in tegenstellingen. In het *Boek der Wendingen* staat Mozi model voor een denken dat tegenstrijdigheden mag bevatten die uit de tegenstrijdige realiteit komen : "wie altijd over onuitvoerbare dingen spreekt, kletst maar wat". En Mozi vecht tegen fatalisme : "wie voorhoudt dat men moet leren en tegelijk zijn noodlot moet dragen, vraagt zoiets als zijn haar bedekken en tegelijk zijn muts afzetten".

grote methode

De *Grote Methode* van Brecht die hij in Me-ti ontwikkelt, indoctrineert niet, maar "ze leert, vragen stellen, die het mogelijk maken tot actie te komen. Ze is een "praktische filosofie die voert naar verandering en die de actievoerders verandert, die eenheden splitst en bijeenvoegt, die aantoon hoe tegengestelden niet op zich kunnen bestaan en hoe elkaar uitsluitende tegenstellingen verzoenbaar zijn". De *Grote Methode* maakt het mogelijk om processen waar te nemen en ze te gebruiken. Op het moment dat Brecht dit in Me-Ti schrijft, zijn Mao's geschriften *De praktijk* en *Over de tegenstelling* nog niet vertaald. Maar de overeenstemming tussen Brechts *Grote Methode* en Mao's *revolutionaire dialectiek* zijn zo treffend dat Brecht in 1952 *Over de tegenstelling* tot boek van het jaar uitroept en alle medewerkers van zijn *Berliner Ensemble* oproept om het te lezen. Brecht hoopte dat China uit de fouten van de Sovjetunie zou leren en zou toelaten dat "het volk zichzelf bestuurt" en dat "tegenstellingen met geduld en vriendelijkheid opgelost worden". Brecht was geen vriend van de *Tuis*, de intellectuelen die wel zeggen dat ze voor het algemeen belang opkomen maar enkel hun eigen soepje willen koken.

Heeft de *Grote Methode* Brecht geholpen om het reële socialisme in de ogen te zien en het met geduld en vriendelijkheid te laten veranderen ? Brecht paste de technieken van het chinese denken vooral toe om de bewegingen van het verleden naar het heden te begrijpen. Kunnen we ze ook gebruiken om maatschappelijke veranderingen in de toekomst te voorspellen ?

ONS LAND IS ONS LAND NIET

over palestina en bokkensprongen van de geschiedenis

We zingen het bijna wekelijks "Our land is not our land" in het kader van onze nieuwe Palestinaproductie "Shouting Fence". Maar over wiens land gaat het en wat komt die afspanningsdraad hierbij doen? Om op deze vragen te antwoorden neemt Karim een duik in de geschiedenis van het Palestijnse conflict.

deel 1 : Van 1917 tot 1940 (deel 2 volgt in het julinummer van TT)

Om de hedendaagse geschiedenis van het conflict te traceren, moeten we terugkeren naar de 19de eeuw. Dit is de eeuw waarin binnen Europa de naties zoals we die vandaag kennen, beginnen vorm te krijgen. Verscheidene Europese volkeren zullen nog een tijdje moeten wachten op een onafhankelijke staat, maar het nationalisme geeft voeding aan het onafhankelijkheidsstreven. Zo ook ontstaat de Zionistische beweging die het als haar doel ziet een Joodse staat te stichten. Maar terwijl voor Polen, Italianen, Tsjechen, Kroaten enz. een voor de hand liggend geografisch gebied dienst kan doen als vaderland, is dit voor Joden veel minder duidelijk. Ondermeer onder invloed van de Joodse religieuze traditie kiest de Zionistische beweging er al snel voor om te ijveren voor de stichting van een Joodse staat in Palestina. Palestina maakt echter op dat moment deel uit van het Ottomaanse Rijk dat zich uitstrekt over het huidige Turkije en een groot deel van het Middenoosten.

Deze geopolitieke situatie is voor de Zionistische beweging uitermate frustrerend. Ze heeft immer nagenoeg geen invloed of toegang tot het machtscentrum van het Ottomaanse Rijk, met als gevolg dat de kansen op een Joodse staat in Palestina zeer klein zijn. Dit alles verandert echter fundamenteel bij het uitbreken van de 1ste Wereldoorlog. Na afloop van deze wereldbrand verdwijnt het Ottomaanse Rijk, één van de verliezers in het conflict, van de kaart. Op een deel van het grondgebied wordt de huidige Turkse staat gevormd; de rest van het voormalige Ottomaanse grondgebied wordt onder Frankrijk en Groot-Brittannië verdeeld. Zo krijgt Groot-Brittannië Palestina en Irak als mandaatgebied toegewezen, terwijl Frankrijk het huidige Syrië en Libanon verwerft. Deze mandaatgebieden zijn in theorie geen kolonies. De nieuw opgerichte Volkenbond verwacht van Frankrijk en Groot-Brittannië dat zij de bevolking begeleiden naar autonomie en uiteindelijk naar onafhankelijkheid.

balfour

Daar komt echter niet veel van terecht. Los van het feit dat de Westerse mogendheden deze mandaatgebieden blijven zien als veredelde kolonies, heeft Groot-Brittannië nog een andere beslissing genomen die het Arabische onafhankelijkheidsstreven bemoeilijkt. Tijdens de oorlog heeft Groot-Britannië de zogenaamde Balfour-verklaring goedgekeurd. Deze verklaring voorziet in een Joods thuisland in Palestina. Weliswaar is er in deze verklaring geen sprake van het oprichten van een Joodse staat, toch komt de Balfour-verklaring voor een groot deel tegemoet aan de verzuchtingen van de Zionistische beweging. Door deze formele erkenning van de Britse regering voert de Zionistische beweging gedurende de jaren twintig en dertig een campagne in Europa en de Verenigde Staten met als doel Joden ervan te overtuigen naar Palestina te emigreren.

Deze campagne, samen met de Britse politiek die emigratie naar en de accommodatie binnen het Palestijnse mandaatgebied van Joodse inwijkelingen stimuleert, werpt haar vruchten af. Het aandeel van Joodse bevolking stijgt van 10 % in 1919 tot 30 % in 1939.

botsingen

In dezelfde periode verdubbelt ook de oppervlakte van land in handen van Joden. Deze kolonisatie van Palestina leidt bij de Arabische bevolking tot het nodige verzet. De Arabische bevolking ziet immers niet alleen haar onafhankelijkheidsstreven gefrustreerd, ze moet ook toezien hoe, schijnbaar legaal, hun land langzaam maar zeker wordt ingepalmd door nieuwkomers. Gedurende de jaren twintig en dertig is Palestina dan ook het toneel van soms zeer gewelddadige botsingen tussen de oorspronkelijke Arabische bevolking en de Joodse inwijkelingen. De Britse regering is er zich van bewust dat deze situatie niet voor eeuwig kan blijven duren en gedurende de jaren dertig belast ze dan ook verschillende commissies om na te gaan of een partitie van Palestina in een Joods en een Arabisch deel haalbaar is. Maar dan gooit de tweede wereldoorlog roet in het eten.

Karim

ADONIS* of Ali Ahmed Saïd Esber of ??? in de voetsporen van alweer een groot dichter

Het wordt landradig : blijkbaar zijn de teksten voor onze nieuwe productie "The shouting Fence" alweer afkomstig van grote dichters. Erica begint met Adonis.

We weten het stilaan : componisten zijn een soort stapstenen op de weg die we volgen van een Hanns Eisler (die in onze naam voorkomt) over pakweg Georg von Einem naar Stefan Wolpe die we onlangs konden ontdekken dankzij de gelijknamige productie in het Beurstheater (zie verder in deze TT). Soms lijkt het koor ook toevallig te huppelen van de ene auteur – neem nu Brecht bijvoorbeeld – naar de andere – wat dachten jullie van Nazim Hikmet. Van toeval gesproken, een artistiek parcours is geen grillig pad dat zich door het landschap slingert, maar meer een rode draad (fil rouge, c'est le cas de le dire) die kunstenaars ondanks hun onderlinge verschillen verbindt.

Neem nu Adonis over wie vrijwel niemand binnen het koor (behalve de dirigente dan) had gehoord. Over de afsluiting van *The Shouting Fence* productie komt hij pardoes geklauterd in ons bewustzijn. Want teksten van hem komen voor in het stuk in progress dat we met zo'n 300 andere zangers op touw willen zetten. Adonis is de eerste dichter aan wie ooit de Nazim-Hikmetprijs voor de poëzie is uitgereikt, da's toch een teken, of niet ?

Is het niet verbluffend dat Adonis, die net als onze eigen Hugo Claus telkenjare wordt geciteerd als kanshebber voor de *Nobelprijs voor Literatuur*, en dit ondanks ons scepticisme over het Toeval, uitgerekend in januari 2008 onderwerp is van een uitgebreid artikel in het cultureel maatschappelijk tijdschrift *Streven* ? (te lezen

op: users.skynet.be/streven/artikels/BolleAdonis.htm) En op 20/01/08 was hij te horen op *France Culture*. En ... en ...

man en werk

We waren nieuwsgierig naar de man en zijn werk. **Ali Ahmed Saïd Esber** werd op 1 januari 1930 geboren in Kassabine in Syrië, een dorp zonder elektriciteit, telefoon noch auto's. Zijn vader was een eenvoudige boer die zijn zoon niet naar school kon sturen, maar ervoor zorgde dat hij door een dorpsgenoot onderwezen werd in poëzie en in de koran. Tijdens een bezoek van de Syrische president in een naburige stad wist de twaalfjarige Ali Ahmed het staatshoofd en het publiek te betoveren door gedichten van eigen makelij voor te dragen. Hij werd op staatskosten gestuurd naar een lycée français in zijn geboorteland (dat toen een Frans protectoraat was) en kon achteraf ook filosofie studeren aan de universiteit van Damascus.

Zijn eerste gedichten verschenen al in 1947 in tijdschriften onder zijn pseudoniem Adonis. Na zijn studies filosofie behaalde hij ook een lidentie in letterkunde. Als jonge man werd sloot hij aan bij de Syrische nationalistische partij, waardoor hij tijdens zijn legerdienst (1954-1956) last kreeg en 11 maanden doorbracht in de gevangenis. Hij trouwde met Halida Salih, die eveneens wijsbegeerte en letteren had gestudeerd en die het oeuvre van haar man kritisch bekijkt. Het jonge paar vestigde zich in Beiroet, waar hij werkte als leraar en journalist. Hij ging ook schrijven voor het avant-garde poëzie tijdschrift *Si'ir* (= poëzie in het Arabisch). Hij ziet af van zijn Syrisch nationalisme en keert zich tot het panarabisme. Heel zijn oeuvre getuigt dan ook naar zijn zoektocht naar een Arabische culturele identiteit.

Hij is een van de beste kenners van de Westerse – en vooral Franse – literatuur en vertaalde Baudelaire, Rimbaud en tal van andere dichters. In het Frans, dat hij uitstekend beheerst, zijn overigens zijn meeste poëtische literatuurkritische werken verschenen. Ondanks de Libanese burgeroorlog die uitbrak in 1975 vertoefde Adonis de meeste tijd in Beiroet. In 1986 kreeg hij leeropdrachten aan Parijse universiteiten. Terloops verwierf

The Desert (Verses 1 - 20) Adonis
The Diary of Beirut Under Siege, 1982
Translation by Abdullah al-Udhari

- [1] **My era tells me bluntly:**
You do not belong.
I answer bluntly :
I do not belong,
I try to understand you.
Now I am a shadow
Lost in the forest / Of a skull.
- [2] I'm on my feet, the wall is fence -
The distance shrinks, a window recedes.
Daylight is a thread
Snipped by my lungs to stitch the evening.
- [3] All I said about my life and death
Recur in the silence
Of the stone under my head ...
- [4] Am I full of contradictions ? That is correct.
Now I am a plant.
Yesterday, when I was between fire
and water
I was a harvest.
Now I am a rose and live coal,
Now I am the sun and the shadow
I am not a god.
Am I full of contradictions ? That is correct ...
- [5] The moon always wears
A stone helmet
To fight its own shadow.
- [6] The door of my house is closed.
Darkness is a blanket :
A pale moon comes with
A handful of light
My words fail
To convey my gratitude.
- [7] The killing has changed the city's shape -
This rock is bone
This smoke people breathing.
- [8] We no longer meet,
Rejection and exile keep us apart.
The promises are dead, space is dead,
Death alone has become our meeting point.
- [9] He shuts the door
Not to trap his toy
... But to free his grief.
- [10] A newscast
About a woman in love
Being killing,
About a boy being kidnapped
And a policeman growing into a wall.
- [11] Whatever comes it will be old
So take with you anything other than
this madness - get ready
To stay a stranger ...
- [12] They found people in sacks:
One without a head
One without a tongue or hands
One squashed
The rest without names.
Have you gone mad ? Please.
Do not write about these things.
- [13] You will see / Say his name
Say I painted his face
Stretch your hand to him
Or walk like any man / Or smile
Or say I was once sad / You will see
There is no homeland ...

hij de Franse nationaliteit. Hij werkte ook als cultureel adviseur voor de Arabische delegatie bij UNESCO.

brug tussen twee culturen

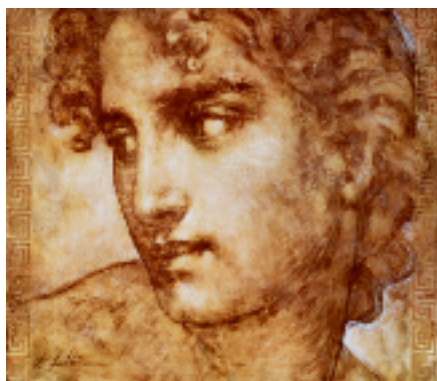
Onder die titel zijn enkele gedichten van Adonis en andere Arabische dichters gebundeld : *Brug tussen twee culturen. Arabische en Nederlandse poëzie gebundeld*, Amsterdam, 1992, blz. 31-32. **Als geen ander ziet Adonis de kwaliteiten en gebreken van zowel de Oosterse als de Westerse cultuur. Hij bekritiseert aan de ene kan het statische karakter van de Arabische cultuur en bewondert het dynamisme van het Westen. Maar hij laakt de materialistische ingesteldheid van de Westerse wereld die zijn grote dichters verwaarloost. Nochtans zijn voor Adonis poëzie en filosofie de domeinen bij uitstek waar ze zich kunnen vinden. Zijn utopie is *El Andalus*, het Moorserijk in Spanje dat een grote bloei kende tussen de 8^e en de 15^e eeuw en waar Moslims, Christenen en Joden vreedzaam naast en met elkaar leefden.**

Gevraagd wat hij dacht van het *Plan voor Democratie*, het zogenaamde *Greater Middle East*, antwoordde Adonis : *In de eerste plan kant ik me tegen elke interventie van buitenaf in Arabische aangelegenheden. Als de Arabieren dan niet in staat zijn om op eigen houtje democraten te worden, kunnen ze dat zeker niet worden door een externe interventie. Verder moeten alles kwesties inzake staatsvorm en mensenrechten overgelaten worden aan de wetgevende macht en aan de volkeren zelf.*

En hoe meneer Adonis dan dacht over de democratie in Palestina die Hamas aan de macht bracht ? *Ik sta erachter, maar ik verzet me tegen elke staatsvorm die gebaseerd is op religie, zelfs als die er komt door toedoen van Hamas. Zelfs als Palestina erdoor wordt bevrijd ? Ja, want ik zo'n geval zou het mijn plicht zijn een dergelijke religieuze staat te bevechten.*

Erica

* Heel lang geleden had een koning per vergissing een liefdesrelatie met zijn eigen dochter, en toen hij er zich van bewust was, wilde hij haar doden. Gelukkig werd ze veranderd in een myrreboom die negen maanden later een prachtige zoon baarde. Die heette Adonis en was dol op jagen, maar de godin Aphrodite was dan weer dol op Adonis en had graag dat hij het jagen opgaf, want dat was erg gevaarlijk. Maar Adonis luisterde niet naar haar en zo kwam

het op een dag tot een ontmoeting met een everzwijn dat hem dodelijk kwetste. De hele natuur, inclusief de nimfen en andere boswezens, rouwde om hem. Aphrodite was ontroostbaar en wou Adonis weer in haar buurt hebben. Het kwam tot een handeltje tussen Hades, de god van de onderwereld, en oppergod Zeus : Adonis mocht de helft van zijn tijd doorbrengen op aarde, telkens bij het begin van de lente. Zo werd hij het symbool van het leven dat ieder jaar herboren wordt, en natuurlijk ook van de mannelijke schoonheid. Men bedenke dat het oude Fenicië zich uitstrekte over het huidige Syrië en Libanon, waar de dichter Adonis vandaan kwam.

- [14] There may come a time when you'll be
Accepted to live deaf and dumb, and perhaps
They'll let you mumble: death, life, resurrection-
And peace be upon you.
- [15] He wears Jihad uniform, struts in a
mantle of ideas.
A merchant - he does not sell clothes,
he sells people.
- [16] They took him to ditch and burnt him.
He was not a murderer, he was a boy.
He was not ...
He was a voice
Vibrating, scaling the steps of space.
And now he's fluting in the air.
- [17] Darkness.
The earth's trees have become tears
on heaven's cheeks.
An eclipse in this place.
Death snapped the city's branch and
the friends departed.
- [18] You do not die because you are crated
Or because you have a body
You die because you are the face of the future.
- [19] The flower that tempted the wind to
carry its perfume
Died yesterday.
- [20] The sun no longer rises
It covers its feet with straw
And slips away ...

Voorwaarts en niet Vergeten !!

Kuhle Wampe oder Wem gehört die Welt

Voorwaarts en niet vergeten ! Maar zijn we de achtergrond van het solidariteitslied niet vergeten ? Eisler schreef het lied voor de film "Kuhle Wampe". Het wakkere koorlied kon onlangs een kopie van dit filmmonument op de kop tikken.

De wooncamping *Kuhle Wampe* heeft echt bestaan. Hij stond aan de zuidoever van de *Große Müggelsee* en heette zo, omdat de oever een buikvorm had en het water er zelfs in de zomer koud bleef. In 1913 ontstond hier een tentdorp waar vooral arbeiders en werklozen in primitieve omstandigheden woonden. *Slatan Dudow* draaide er in 1932 zijn film *Kuhle Wampe oder wem gehört die Welt ?* De Bulgaarse regisseur wilde in een speelfilm vastleggen hoe de jeugd "vanuit een kleinburgerlijke achtergrond opgroeit tot proletarische solidariteit". De idee komt dus van Dudow en hij overtuigde *Bertolt Brecht* en *Ernst Ottwalt* als scenaristen en *Hanns Eisler* als componist om mee te werken.

De film is in velerlei opzichten uniek. In de filmcatalogus van *Reclam* wordt hij opgevoerd als de "einziger eenduidig kommunistische Film in der Weimarer Zeit". Productie-leider *Georg Hoellering* noteert over de moeilijke werkomstandigheden : "Die Bewohner waren alle sauber und ordentlich, hatten ihre kleinen Gärten [...] und wollten nicht, dass all die Filmleute hier herumtrampelten."

censuurcommissie

Maar het ontbrak de makers vooral aan geld. De productiemaatschappij *Prometheus-Film* ging bankroet tijdens de opnames en *Präsens-Film* uit Zürich moest inspringen. De Berlijnse *Filmprüfstelle* verbood de film, omdat in het verhaal "de Rijkspresident, Justitie en de Godsdienst beledigd werden". Brecht bracht hulde aan de censuurcommissie, omdat ze op die manier toonde dat ze de film begrepen had. De filmcommissie wist niet goed wat ze met deze film moest. Ze vond het een mengeling tussen "speelfilm, propagandafilm en documentaire". De Nazis wisten wel wat ze van de film moesten vinden. *Kuhle Wampe* werd al op 26 maart 1933 verboden.

De *Neue Montags-Zeitung* betreurde op 14 april 1932 de mislukking van het filmproject : "Eindelijk leken alle voorwaarden vervuld om op een nieuwe collectieve basis die

Solidaritätslied (Sonntagslied der freien Jugend) (1931)

Text : Berthold Brecht

Melodie : Hanns Eisler

**Vorwärts, und nicht vergessen,
worin Eure Stärke besteht !
Beim Hungern und beim Essen
vorwärts, nie vergessen
die Solidarität !**

**Auf ihr Völker dieser Erde,
einigt Euch in diesem Sinn :
dass sie jetzt die eure werde
und die große Nährerin.**

**Vorwärts, (...) die Solidarität !
Schwarzer, Weißer, Brauner, Gelber !
Endet ihre Schlächterein !**

**Reden erst die Völker selber,
werden sie schnell einig sein.**

**Vorwärts, (...) die Solidarität !
Wollen wir es schnell erreichen,
brauchen wir noch dich und dich.
Wer im Stich lässt seinesgleichen,
läßt ja nur sich selbst im Stich.**

**Vorwärts, (...) die Solidarität !
Unsre Herrn, wer sie auch seien,
sehen unsre Zwietracht gern,
denn solange sie uns entzweien,
bleiben sie doch unsre Herrn.**

**Vorwärts, (...) die Solidarität !
Proletarier aller Länder,
einigt euch und ihr seid frei !**

**Eure großen Regimenter
brechen jede Tyrannei !
Vorwärts, und nie vergessen,
und die Frage konkret gestellt
beim Hungern und beim Essen :
Wessen Morgen ist der Morgen ?
Wessen Welt ist die Welt ?**

**Daß die lange Nacht vergehe
die uns so mit Blindheit schlägt
auf für alle Menschheit stehe
auf, was Menschenantlitz trägt.**

**Vorwärts, und nie vergessen,
und die Frage konkret gestellt
beim Hungern und beim Essen :
Wessen Morgen ist der Morgen ?
Wessen Welt ist die Welt ?**

Brecht, Ottwalt, Eisler en Dudow gecreëerd hebben, de strijd tegen de algemene smaakverloedering aan te gaan”. Die collectieve basis was een contract waardoor Brecht, Ottwalt, Dudow, Eisler, Hoellering en een advocaat zich alle rechten op de film op voorhand toe-eigenden. Het idee kwam van Brecht die samen met Weill in een juridische strijd tegen de productiemaatschappij over de rechten op *Driegroschenoper*-film ontwikkeld was geraakt. *Kuhle Wampe* is een *independent film* avant la lettre.

Uiteindelijk kwam de film er toch en werd zelfs een klein bioscoopsucces. De film toonde waar iedereen over zweeg : de ellende en armoede van vele arbeidersgezinnen. De rollen worden gespeeld door amateuracteurs die uit *Kuhle Wampe* zelf kwamen of in communistische kringen van Berlijn gevonden werden. Bewoners van het tentendorp wilden wel meewerken om iets bij te verdienen en een warm middagmaal te krijgen. *Kuhle Wampe* betekent in het Berlijns immers ook “lege buik”. Kameraden uit communistische kringen staken ook een handje toe om nazi-stoottroepen van de set weg te houden.

proletarische liebesgeschiede

De familie van de fabrieksarbeidster Anni wordt op straat gezet en trekt daarom naar *Kuhle Wampe* waar de familie van Fritz, haar vriend, al woont. Fritz, een auto-mechanieker, is werkloos. Anni raakt zwanger, maar Fritz wil zijn vrijgezellenleventje niet opgeven en stopt de relatie. Anni engageert zich voor

een arbeiderssportfestival en komt er Fritz weer tegen. Samen zingen ze het *Sportlied* mee : *Kommend aus vollen Hinterhäusern / Finstern Straßen der umkämpften Städte / Findet ihr euch zusammen / Um gemeinsam zu kämpfen. / Und lernt siegen.* Het wordt toch nog iets tussen de twee. Terwijl ze samen naar huis rijden, raken ze in de metro in een ruzie betrokken met burgers over de onveranderbaarheid van de wereld. Ten slotte zingen ze het *Solidaritätslied* “*Vorwärts, und nicht vergessen*” dat Brecht en Eisler in 1931 speciaal voor de film schreven. De film wil niet enkel de ellende van het proletariaat tonen, maar wil ook kanttekeningen plaatsen bij de kleinburgerlijke levenswijze. De kijker kan zich dan daarnaast een revolutionair alternatief uitdenken.

toeroetoeto toederoetoeto

In de beroemde laatste scene zingt Ernst Busch in een stationstunnel het lied nog eens. De filmmakers willen hun punt nog eens duidelijk maken : enkel de solidariteit van de arbeidersklasse kan het antwoord zijn op de mislukking van zoveel individuen. In een fabrieksscene vroeger in de film komt het lied ook instrumentaal voor. Dudow monteerde er beelden van fabrieken, kranen, rokende schoorstenen en lopende banden bij. Ook dat is een boodschap : solidariteit onder de mensen is een kracht tegen de ontmenselijkende machinale industrie. Maar het is geen plompe, stampende solidariteit. Eisler zorgde voor een wat vervreemdende instrumentale versie die soms onharmonisch en gebroken klinkt. Solidariteit is geen vanzelfsprekendheid en is zeker geen agressieve marsmuziek. De montage van de beelden volgt perfect het ritme van de muziek en de fabrieks- en kraanbeelden krijgen zo een spookachtig, dreigend karakter. Eisler wil geen filmmuziek componeren die de beelden spiegelt. In een krant van 1932 stond bij de filmbespreking te lezen dat “Eislers muziek actief is en een zekere medewerking van het publiek vraagt. Ze klinkt niet zomaar, maar ze neemt eenduidig stelling.”

C'est des canailles

onze broeders en zusters (of zijn het kameraden) uit Luik

Ze gaan mee zingen over het schreeuwhék heen. Wie is dat zootje ongeregeld dan wel uit Luik ? Laten we ze toch gewoon zelf aan het woord.

C'est des Canailles ! Et il y en a une petite vingtaine en tout, ça fait du monde. Ces chanteurs amateurs liégeois se retrouvent pour animer un répertoire de chants de résistance. Le groupe a été initialement constitué pour participer aux manifestations commémoratives de la seconde guerre mondiale en 95, mais l'aventure s'est poursuivie grâce à la satisfaction que ce projet avait fait naître dans le cœur de la troupe. Depuis, plusieurs spectacles sont actuellement disponibles :

c'est des canailles

20 personnes qui chantent pour la démocratie et la tolérance, contre les inégalités et les injustices. Des chants traditionnels, des chants contemporains, d'ici et d'ailleurs. Une occasion d'exprimer notre résistance contre toutes les formes d'oppression et d'aliénation. Nous voulons perpétuer en chansons ces combats inégaux, décaper l'histoire, exhumer la mémoire et éclairer l'avenir. Nous nous produisons également lors de manifestations qui poursuivent des objectifs similaires aux nôtres.

état de siège

Toujours à la recherche de nouvelles rencontres artistiques, *les Canailles* se sont tournées vers Garrett List, compositeur et jazzman américano-liégeois. Ensemble, ils découvrent *Etat de siège* écrit à Ramallah en janvier 2002 par le grand poète palestinien Mahmoud Darwich. Touché comme nous par la beauté et l'universalité du texte, Garrett List a composé une musique magnifique pour cette ode poignante à la révolte et à l'espoir. Il en a ciselé avec nous l'interprétation. Début 2004, nous abordons la mise en espace de l'œuvre sous la conduite de Etienne Guichard et de Yvette Lecomte. Cette mise en espace nous permet de porter le texte tout autant que la musique, et nous retrouvons le plaisir du contact visuel et émotionnel avec le public !

technische fiche

Code mnc039 **Catégorie** Chanson française (MNC)
Statut Amateur **Saison** 2007/2008
SPECTACLE *Etat de siège* (List/Darwich)
Formule A Prix 991 € **Intervention** 347 €
Contact Madame Christine Lange
Adresse 76 Au Péri 4000 Liège **Téléphone** 04 222 10 42
Durée 45' **durée** **Artiste(s)** 20 artistes
Technicien(s)
Taille plateau 8m x 6m x 2,60m podium
Impératifs techniques Nourriture et boissons.
Son : acoustique. **Lumière** : plein feux.
EQUIPE Danloy Francis Accordéon ou direction
 Lecomte Yvette Mise en scène

WOLPE !

het houdt maar niet op met die Brechtcomponisten

Wolpe met uitroepingsteken was de titel van een boeiend optreden in de Beurschouwburg dat een groepje koorleden bijwoonde op zaterdag 19 januari. Het leek wel of dat uitroepingsteken er speciaal voor ons stond, zoiets als alweer een componist die teksten van Brecht op muziek had gezet. Erica bericht.

Stefan Wolpe werd geboren in 1902 in Berlijn en overleed in 1972 in New York : dus weer zo'n kunstenaarsbestaan dat een bruuske wending nam toen de nazi's in 1933 aan de macht kwamen. Wolpe trok eerst naar Palestina (toen nog een Brits mandaatgebied) waar hij zijn intrek nam in een kibboets. Maar zijn communistisch gedachtegoed werd er niet geapprecieerd en dus trok hij verder naar de Verenigde Staten. In New York onderwees hij met enthousiasme jonge avant-gardistische componisten en jazz musici.

wolpe ! welke farbe hat der vogel ?

Zo heette het stuk voluit. Het vertrekt vanuit de periode '29-'33 met composities op antifascistische en cabaretse teksten. Naast die talige stukken besteedt het programma aandacht aan de pianostukken die verbluften door virtuositeit en hun fysiek aspect. "Want", zei Wolpe, "musiceren is fysieke arbeid, iets wat de burgerlijke esthetiek probeert te verdoezelen, te vervreemden door nadruk te leggen op sentiment, klankschoonheid, transcendentie en moeiteloze virtuositeit." Muziek van Stefan Wolpe is te beluisteren en te downloaden via e-music.

Teksten, zang en instrumentale muziek werden schitterend vertolkt door actrice Viviane De Muynck, zanger Gunnar Brandt en pianist Johan Bossers. Van Brecht kregen we de *Ballade von den Osseger Witwen* te horen, waarvan we hierna een Nederlandse vertaling van de hand van David Cornille afdrukken :

Ballade van de weduwen uit Osseg* (1934)

De weduwen uit Osseg, hun rouwkleren aan,
Zijn gekomen naar Praag met de vraag:
Wat wilt u doen voor ons en onze kinderen, lieve mensen ?
Ze hebben nog niets gegeten vandaag !
En hun vaders liggen in hun graven, doodgeslagen.
Wat, vroegen de Praagse heren zich af,
Wat moeten we doen met de weduwen uit Osseg ?
De weduwen uit Osseg, hun rouwkleren aan,
Zijn op politietroepen gestoten.
Wat wilt u doen voor ons en onze kinderen, lieve mensen ?
Ze hebben nog niets gegeten vandaag !
De troepen hebben toen hun geweren geladen.
Dat, zeiden de troepen,
Dat willen wij doen voor de weduwen uit Osseg.
De weduwen uit Osseg, hun rouwkleren aan,
Bleven 's nachts op de straten zitten.
Iemand hier in Praag moet toch iets voor ons doen !
Welnu, het was een novemberdag,
En er is sneeuw gevallen, grote, natte vlokken.
Dat, zei de sneeuw,
Dat kunnen wij doen voor de weduwen uit Osseg.

(*) De ballade gaat over de weduwen van de mijnwerkers die in 1934 omkwamen in de bruinkoolmijnen van Ossegg (met twee gg's) in NW-Bohemen (het huidige Tsjechië). In de Nederlandse versie is een vertaalfout geslopen: het Duitse Gruben staat voor "mijnen" en niet voor graven met "doodgeslagen vaders". (Brechts Ballade is langer dan de tekst die door Wolpe op muziek is gezet en heeft het ook nog over de parlementsleden die een rede houden, want "dat is wat ze kunnen doen voor de weduwen uit Osseg").

liederencyclus

De Ballade van de weduwen uit Osseg komt uit een liederencyclus die Wolpe schreef op reksten van Brecht : *Drei Lieder von Bertholt Brecht, cyclus voor stem en piano C 102*. Het tweede gedicht uit de cyclus is *Der Gott sei bei uns*. Het veegt de vloer aan met goedpratende politici ("God Almachtig moet het gedaan hebben") via een reeks van analogieën. Het gedicht eindigt met een waarschuwing aan de machthebbers die het lot van hongerlijdende mensen negeren : "Liebe Leute, Der Kanzler haenget ! / Dann hat's der-Gott-sei-bei-uns gemacht". Wolpe kiest voor dit lied de stijl van een politieke kabaletsong en het krijgt daardoor het karakter van een typisch Brecht-Weill-lied.

En dan het derde gedicht dat we goed kennen : *Keiner oder Alle*. Brecht herinnert de arbeiders eraan dat politieke verandering maar kan bereikt worden door radicale, solidaire strijd. Wolpe onderstreept dit met "strijdmuziek" in een opzwevend marsritme. In de geest van de socialistische arbeidersmuziek componeerde Wolpe voor deze drie liederen pittige muziek in een diatonische setting. De muziek concurreert niet met de tekst. De politieke betekenis van de tekst is altijd expliciet voelbaar. De piano heeft vooral als taak om de stempartij te verdubbelen en toch heeft Wolpe met zijn muziek de gedichten met mooie details verrijkt. Wolpe noteert hierover dat "het een enorme inspanning van mijn kant gekost heeft om mijn biologisch bepaalde, creatieve ingesteldheid te overwinnen en ten dienste te stellen van een eenvoudig liedje". (*All Music Guide*)

bio'tje

Stefan Wolpe was geen veelschrijver en bovendien heeft hij een groot deel van zijn jeugdwerken van vóór 1923 eigenhandig vernietigd. Hij was het derde kind in een gezin met een Russische vader en een Oostenrijkse moeder. Dankzij zijn moeder belandt Stefan op het Berlijnse conservatorium, waar hij piano- en theorielessen krijgt. Maar Stefan voelt zich allesbehalve thuis in het conservatieve conservatorium klimaat. Met name de theorielessen van Alfred Richter, die zich alleen maar bezig houdt met fuga-oefeningen, beschouwt hij als terreur en Stefan besluit tot protest : hij schrijft een compositie waarin hij een straatliedje combineert met een fuga van Bach. Hij wordt beloond met een klap in zijn gezicht en moet het conservatorium verlaten.

In Wolpes oeuvre smelten Bauhaus-modernisme en Dada, artistieke avant-garde en radicaal maatschappelijk engagement samen in een taal die de verschillen tussen hoge en lage cultuur tracht op te heffen. Analyses, statistieken en getuigenissen maken de interne contradicties van het kapitalisme duidelijk. Wolpe spoort aan tot handeling en verandering, en speelt voortdurend met de grenzen tussen compositie en improvisatie, tussen magie en plotse ontnuchtering. Zijn werk is verwant aan dat van Majakovski, Brecht of Kästner, maar ook aan de latere free-jazz en wereldmuziek.

goede mens

Wolpe heeft ook de 19 liederen die bij de *Goede Mens van Setzuan* horen, op muziek gezet. Hij deed dit in 1953, dus nog voor Brechts dood. In de Verenigde Staten wordt deze versie ook vandaag nog opgevoerd en is dus niet alleen de toonzetting van Dessau bekend die uit 1948 dateert. Maar de première van de Goede Mens van Setzuan vond in 1943 plaats in Zürich. De oorspronkelijke muziek is dus niet van Dessau, maar van ene Huldreich Früh. Maar dat is ongetwijfeld dan weer een ander verhaal.

De salvo's sterven uit

opus 88 voor acapella SATB en kinderkoor (1951 - 40')

"Tien gedichten op teksten van revolutionaire dichters". Spietjee spietjee.

Een beetje achtergrond en wie zijn die dichters ?

Sjostakovitsj zette gedichten uit de revolutionaire periode van de late 19- en begin 20-ste eeuw op muziek. Zijn opzet is "onmogelijk" : de stijl van de 19-e eeuwse russische componisten zoals Moesorgski en Borodin verzoenen met de moderne zich ontwikkelende sovjetstijl van massaliederen. Maar Sjosta slaagt er wonderwel in. Het resultaat is een donkere, dramatische stijl waarvoor de grote openingskoren van Moesorski's *Boris Godunov* wellicht model hebben gestaan. Dit werk vraagt geweldige bekwaamheid en stembeheersing van de zangers. Het koor moet de sfeer van een massakoer oproepen en moet voortdurend van stemming en tempo kunnen veranderen. De gedichten stammen uit een revolutionaire periode en Sjostakovitsj wil die kracht ook in zijn muziek vangen. Acapella koorzang is bij ons vaak religieus geïnspireerd, maar Rusland heeft een lange traditie van seculiere koorzang. Dezelfde tradities en technieken worden er al langer voor niet-religieuze doeleinden aangewend. Sjosta plaatste zich met dit meesterwerk in die traditie.

Deze 10 gedichten opus 88 is zijn eerste echt groot acapella koorwerk. In 1950 werden de gedichten gepubliceerd in een bloemlezing van revolutionaire dichters. Ze situeren zich rond de revolutie van 1905. Het gedicht met de titel *9 januari* (nr 6) roept het bloedbad van *Rode Zondag* 1905 op : 150.000 arbeiders van Sint-Petersburg waren met hun vrouwen en kinderen voor het *Winterpaleis* van de tsaar samengetroept om een petitie af te geven. De soldaten openden echter het vuur en er vielen honderden doden. Het muzikaal thema van dit lied heeft Sjostakovitsj hergebruikt in de tweede, derde en vierde beweging van zijn elfde symfonie die ook *Het Jaar 1905* heet. Sjosta had de opruiende toon van het januarilied perfect kunnen laten volgen door *Het Meilied* (nr. 9) dat verwijst naar het feest van de internationale solidariteit van het proletariaat, zoals ook zijn derde symfonie al *De Eerste Mei* heette. Maar in de plaats zet hij in zijn typische contrasterende stijl het ingetogen *De Salvo's sterven uit* (nr. 7) (het lied dat we zingen). *Aan de terdoodveroordeelden* (nr. 5) had eerst al een geheel ander register opengetrokken (met zware vierstemmige koorpartijen).

De straat op (nr. 3) is een opzweepend lied waarin een volksmassa tot de revolutie opgeroepen wordt en in *Dapper, mijn vrienden, stappen we door* (nr. 1) dreunt het staccato marstempo van de mannen in onze oren. Maar in *Ontmoeting op weg naar de verbanning* (nr. 4) klinkt de treurzang van de tenoren (met gesloten mond) zo ontneemd ten opzichte van de andere stempartijen dat we precies de ongelukkige gevangene rechtstreeks aan het woord horen in zijn klaagzang aan zijn vrouw. Sjostakovitsj schetst een menselijk en genuanceerd beeld van een revolutie. Niet enkel de heroïsche en meeslepende massa's, maar ook het individuele lijden en de smachtende hoop.

gesprokkeld uit enkele cd-besprekingen, oa van Gerard McBurney

zingen zingen zi-i-i-ingen

en de dichters dan

We weten dat Sjosta de gedichten haalde uit een revolutionair bundel die in 1950 gepubliceerd werd. Over “onze” Tarasov, die naast *Spite* nog een ander gedicht voor de cyclus leverde, heb ik helemaal niets kunnen vinden. En over bijvoorbeeld Tan-Bogoraz (lied nr. 10) kun je heel wat vinden (hij heeft ook een wiki-pagina geheel aan hem gewijd), maar over zijn revolutionair verleden wordt met geen woord gerept. Hij heeft nog veel gedichten geschreven en is vooral beroemd geworden als antropoloog die onderzoek gedaan heeft bij inheemse volkeren in Siberië. Vladimir Germanovich Bogoraz is zijn echte naam en Tan zijn artiestennaam.

op naar de zon en de vrijheid

De enige dichter die naam gemaakt heeft omwille van zijn politieke activiteiten is Leonid Radin (nr. 1). Ook bij ons is zijn tekst in Duitse vertaling *Brüder zur Sonne, zur Freiheit* op een oude russische volksmelodie bekend. Radin schreef het in 1897 tijdens zijn gevangenschap. Het werd voor het eerst publiek gezongen door politieke gevangenen die naar een andere gevangenis getransfereerd werden. De dirigent Herrman Scherchen leerde het lied kennen in russische krijgsgevangenschap in 1917 ten tijde van de Oktoberrevolutie. Hij maakte er een Duitse vertaling van en bracht het lied mee naar Duitsland waar het een echte vakbondshymne werd.

Karl Adamek: Lieder der Arbeiterbewegung. Ffm 1981 (Büchergilde Gutenberg), S. 134.

Tien gedichten op teksten van revolutionaire dichters op. 88 (1951) 40'

1. Dapper, mijn vrienden, stappen we door (Radin)
2. Eén van de velen (Tarasov)
3. De straat op ! (anoniem)
4. Ontmoeting op weg naar de verbanning (Gmyrev)
5. Aan de terdoodveroordeelden (Gmyrev)
6. 9 januari (Kots)
7. De salvo's sterven uit (Tarasov)
8. Ze waren zegevierend (Gmyrev)
9. Meidag (Kots)
10. Lied (Tan-Bogoraz, naar Whitman)

Brüder, zur Sonne, zur Freiheit

2. Seht, wie der Zug von
Millionen / Endlos aus
Nächtigem quillt. /
Bis euer Sehnsucht Ver-
langen / Himmel und
Nacht überschwillt.

3. Brüder, in eins nun die
Hände, / Brüder, das Ster-
ben verlacht : /
Ewig der Sklaverei ein En-
de, / Heilig die letzte
Schlacht.

Koor-in-Actie

Deze keer geen aflevering van de koorgeschiedenis van de hand van onze reporter-ter-fiets. Maar geen nood, we gingen betogen en zingen, een keer tegen de klimaatopwarming en een keer voor de solidariteit. Even het geheugen opfrissen waar het allemaal over ging.

Klimaatcoalitie-organisaties engageren zich om :

hier

begint de oplossing

la solution commence

ici

- de uitstoot van de eigen organisatie te beperken via interne maatregelen
- eigen personeel, de vrijwilligers en leden te sensibiliseren omtrent klimaatverandering en de grote noodzaak om snel concrete maatregelen te nemen
- meer aandacht te schenken aan het klimaatthema (inclusief de Noord-Zuiddimensie) binnen de eigen acties, publicaties,...
- eigen acties rond klimaat op te zetten en/of te communiceren over enkele acties van andere leden en/of partners
- eigen klimaat-acties en boodschappen te linken aan het gemeenschappelijke logo van de coalitie
- deel te nemen aan de communicatiecampagne en acties van de klimaatcoalitie, met name door het aanspreken van de achterban ivm de coalitie

en we tekenden ook de petitie voor “red de solidariteit”

We zijn Vlaming, Brusselaar of Waal, we zijn Belgen en wereldburgers. We willen niet dat er nieuwe muren worden opgetrokken tussen mensen, tussen regio's en tussen landen. We willen niet dat het solidariteitsbeginsel wordt vervangen door wedijver en egoïsme. Wie wordt er beter van als mensen tegen elkaar worden opgezet ?

Alles wat we vandaag in België hebben, is door Vlamingen, Brusselaars en Walen gezamenlijk tot stand gebracht. De solidariteit tussen de rijkere en armere inwoners en de solidariteit tussen rijkere en armere regio's zijn pijlers van onze Belgische samenleving.

We willen voor iedereen een behoorlijk loon voor hetzelfde werk, ongeacht de taal die we spreken. We willen dat alle landgenoten hetzelfde recht hebben op gezonde, veilige leef- en arbeidsomstandigheden ; waar onze werkplaats of ons kantoor ook gevestigd is. We willen dat iedereen die zijn job verliest, recht heeft op dezelfde bijstand en hulp, ongeacht de streek waarin we wonen. We willen dat elk kind in het land dezelfde kansen krijgt, ongeacht de regio waarin het is geboren. We willen dat alle ouderen hetzelfde recht op een fatsoenlijk pensioen krijgen, ongeacht of ze in Brussel, Vlaanderen of Wallonië leven. Kortom, we willen solidariteit en geen splitsing.

KOORGERITSEL

Koorgeritsel is er voor al uw berichten aan de wereld in het algemeen en aan uw koormedemensen in het bijzonder.

Goed nieuws voor Tegentijd

We hebben er alweer een nieuw redactielid bij : Karim die zijn scherpe pen (tong ?) bewees in zijn reactie op Jean-Pierre Rondas artikel over het Sint-Franciscusproject in de KVS. Rondas stond er paf van ! Welkom, Karim, zingen de andere redactieleden (Kris, Katlijn, Jos, Erica) en de gelegenheidsmedewerkers *in koor!* We durfden het je niet vooraf te zeggen, Karim, maar onze redactievergaderingen zijn rookvrij. Een reden te meer om je basstem te ontzien en te stoppen met roken ? Je ziet maar ...

Bonjour meldt Rina van *Polyfolies* over het korenfestival in Brussel, en dan ...

Question St-François d'Assise, aucune crainte à avoir, vous pouvez être tout-à-fait rassurés. Après tout, *PolyFolie* est probablement la chorale qui a le plus discuté la pertinence du choix de ce morceau pour l'ouverture du KVS (à laquelle, personnellement, j'ai refusé de participer). Le morceau sera choisi, arrangé et dirigé par Jo Lesco, cheffe de chœur de *PolyFolies*. Dès que je sais ce qu'elle prévoit je vous en dirai plus. Mais *ni Dieu ni Maître* ne seront invités à la danse.

Wetenschapshoekje : gezongen taal beklijft veel beter

Gezongen taal helpt bij het leren van een nieuwe taal. Dat vermoeden bestond al omdat moeders en vaders over de hele wereld in een typisch zingtaaltje tegen hun jonge kinderen praten, maar nu is het bewezen in een experiment met jonge Fransen (gemiddeld 23 jaar) die een fantasietaal moesten leren.

Getest werd het allereerste begin van het aanleren van een taal : het kunnen herkennen van losse woorden (segmentatie). Wat ze zeven minuten lang te horen kregen was : sipygygimisypymisopogysisysipimimosi enzovoorts ... De schier eindeloze en monotoon door een stemcomputer uitgesproken of gezongen reeks was zo gekozen dat de proefpersonen op grond van statistische patronen in staat konden zijn om losse woorden als gimisy of pogysi te onderscheiden, omdat die drie lettergrepen altijd in die volgorde staan.

Uit eerder onderzoek was bekend dat proefpersonen na 21 minuten redelijk goed kunnen aangeven of een bepaald 'woord' een echt woord uit deze serie is of niet. De onderzoekers ontdekten dat ditzelfde na zeven minuten al lukt als de stroom klanken wordt gezongen. Als iedere lettergreep een eigen vaste toonhoogte kreeg, scoorden proefpersonen 64 procent van de opgaven goed (zonder zang maar 49 procent). Zonder een vaste toonhoogte per lettergreep was gemiddeld 56 procent goed. De veronderstelling is dat muziek de aandacht trekt en de concentratie verhoogt.

Vandaag heb ik mijn taal

Ik heb mijn rijk verwoest.

Ik heb mijn troon, mijn pleinen en hallen gesloopt.

En ben op zoek gegaan, gedragen door mijn long.

Ik onderwijs aan de zee mijn regen.

Ik breng de zee mijn vuur en mijn haard

En schrijf op mijn lippen de komende tijd.

En vandaag heb ik mijn taal,

Mijn grens, mijn aarde, mijn teken,

Ik heb mijn volken die mij voeden met hun radeloosheid

En bij mijn ruïnes en vleugels verlichting begeren .

ADONIS of Ali Ahmed Saïd Esber